

2-bob. Byudjet tizimi tushunchasi va prinsiplari

6-modda. Byudjet tizimi tushunchasi

Byudjet tizimi barcha darajadagi byudjetlar, davlat maqsadli jamg'armalari byudjetlari va byudjet tashkilotlarining byudjetdan tashqari jamg'armalari, byudjet tizimi byudjetlarini tuzish va tashkil etish prinsiplari, ular o'rtasida byudjet jarayoni mobaynida yuzaga keladigan o'zaro munosabatlar yig'indisini o'zida ifodalaydi. Moliya yili uchun byudjet tizimi byudjetlarini shakllantirish, tuzish, ko'rib chiqish, qabul qilish, tasdiqlash va ijro etish O'zbekiston Respublikasining milliy valyutasi — so'mda amalga oshiriladi.

Qarang: Mazkur Kodeksning 7 — 14-moddalari, O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan 22.12.2016 yilda 2850-son bilan ro'yxatdan o'tkazilgan O'zbekiston Respublikasi moliya vazirining 22.11.2016 yildagi "O'zbekiston Respublikasi byudjet tizimi byudjetlarining g'azna ijrosi qoidalarini tasdiqlash haqida"gi qarori.

7-modda. Byudjet tizimi prinsiplari

Byudjet tizimi quyidagi prinsiplarga asoslanadi:

byudjet tizimining yagonaligi;

byudjet tizimining O'zbekiston Respublikasi ma'muriy-hududiy tuzilishiga muvofiqligi;

byudjet tizimi byudjetlarining balanslilik va o'zaro bog'liqligi;

byudjet tizimi byudjetlari daromadlarini prognoz qilish va xarajatlarini rejalashtirish;

byudjet tizimi byudjetlari mablag'laridan foydalanishning aniq yo'naltirilganligi va maqsadlilik xususiyati;

byudjet tizimi byudjetlarining mustaqilligi;

byudjet tizimi byudjetlari mablag'laridan foydalanishning natijadorligi;

kassaning yagonaligi;
byudjet jarayoni ishtirokchilarining javobgarligi;
ochiqlik.

Qarang: Mazkur Kodeksning 6, 8 — 17-moddalari.

8-modda. Byudjet tizimining yagonaligi prinsipi

Byudjet hujjatlari va byudjet hisobotlarining shakllari, byudjet tasnifi yagona bo'lishi hamda byudjet tizimi byudjetlarining daromadlari va xarajatlarini shakllantirish hamda ijro etish, byudjet hisobini yuritish va byudjet hisobotini tuzishning yagona tartibini nazarda tutishi lozim.

Qarang: Mazkur Kodeksning 6 va 7-moddalari.

9-modda. Byudjet tizimining O'zbekiston Respublikasi ma'muriy-hududiy tuzilishiga muvofiqligi prinsipi

Byudjet tizimi O'zbekiston Respublikasining ma'muriy-hududiy tuzilishiga muvofiq bo'lishi lozim.

Qarang: O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining 68 — 75-moddalari, mazkur Kodeksning 6 va 7-moddalari.

10-modda. Byudjet tizimi byudjetlarining balanslilik va o'zaro bog'liqligi prinsipi

Byudjet tizimi byudjetlarida nazarda tutilgan xarajatlar hajmi ularning daromadlari va taqchillikni qoplash manbalari yig'indisining hajmiga muvofiq bo'lishi kerak.

Byudjet tizimi byudjetlarini tuzish va ijro etishda byudjetlarning mablag'lari mazkur byudjetlarning balanslilikini ta'minlash uchun ular o'rtasida qayta taqsimlanishi mumkin.

Qarang: Mazkur Kodeksning 6 va 7-moddalari.

11-modda. Byudjet tizimi byudjetlari daromadlarini prognoz qilish va xarajatlarini rejalashtirish prinsipi

Byudjet tizimi byudjetlarini tuzishda byudjet tasnifiga muvofiq, daromadlar ularning aniq manbalari bo'yicha prognoz qilinadi, xarajatlar esa yo'nalishlar bo'yicha rejalashtiriladi.

Qarang: Mazkur Kodeksning 6 va 7-moddalari, O'zbekiston Respublikasi Adliya vazirligi tomonidan 15.12.2014 yilda 2634-son bilan ro'yxatdan o'tkazilgan O'zbekiston Respublikasi moliya vazirining 14.11.2014 yildagi 74-sonli buyrug'i bilan tasdiqlangan Byudjet tashkilotlari va byudjet mablag'lari oluvchilarning xarajatlar smetasi va shtat jadvallarini tuzish, tasdiqlash va ro'yxatdan o'tkazish tartibi to'g'risida nizomning 87 va 88-bandlari.

12-modda. Byudjet tizimi byudjetlari mablag'laridan foydalanishning aniq yo'naltirilganligi va maqsadlilik xususiyati prinsipi

Byudjet tizimi byudjetlarining mablag'lari muayyan byudjet tashkilotlari va byudjet mablag'lari oluvchilarga ushbu mablag'lardan belgilangan maqsadlarni moliyalashtirishda foydalanish uchun ajratiladi.

Qarang: Mazkur Kodeksning 6 va 7-moddalari.

13-modda. Byudjet tizimi byudjetlarining mustaqilligi prinsipi

Byudjet tizimi byudjetlari mustaqildir.

Qarang: Mazkur Kodeksning 6 va 7-moddalari.

14-modda. Byudjet tizimi byudjetlari mablag‘laridan foydalanishning natijadorligi prinsipi

Byudjet jarayoni ishtirokchilari byudjet tizimi byudjetlarini tuzish va ijro etishda o‘zlariga berilgan vakolatlar doirasida byudjet tizimi byudjetlarining belgilangan hajmdagi mablag‘laridan foydalangan holda natijaga erishish zaruriyatidan kelib chiqadi.

Qarang: Mazkur Kodeksning 6 va 7-moddalari.

15-modda. Kassaning yagonaligi prinsipi

Byudjet tizimi byudjetlarining barcha daromadlari Yagona g‘azna hisobvarag‘iga kiritiladi va ularning xarajatlarini to‘lash ushbu hisobvaraقدan amalga oshiriladi.

Qarang: Mazkur Kodeksning 6 va 7-moddalari.

16-modda. Byudjet jarayoni ishtirokchilarining javobgarligi prinsipi

Byudjet jarayoni ishtirokchilarining javobgarligi prinsipi byudjet jarayonining har bir ishtirokchisi byudjet jarayonining har bir bosqichida o‘z harakatlari uchun javobgar bo‘lishidan iboratdir.

Qarang: Mazkur Kodeks 3-moddasining beshinchi xatboshisi, 6 va 7-moddalari.

17-modda. Ochiqlik prinsipi

Ochiqlik prinsipi:

Davlat byudjetini va davlat maqsadli jamg‘armalari byudjetlarini ko‘rib chiqish hamda qabul qilish tartib-taomillarining jamiyat va ommaviy axborot vositalari uchun

ochiqligini, shuningdek byudjet jarayonida fuqarolarning faol ishtirok etishi mumkinligini;

(17-moddaning ikkinchi xatboshisi O‘zbekiston Respublikasining 2019 yil 29 avgustdagi O‘RQ-559-sonli Qonuni tahririda — Qonun hujjatlari ma’lumotlari milliy bazasi, 30.08.2019 y., 03/19/559/3670-son)

tasdiqlangan Davlat byudjeti va davlat maqsadli jamg‘armalari byudjetlari to‘g‘risidagi axborotning ommaviy axborot vositalarida va O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligining rasmiy veb-saytida e‘lon qilinishini (chop etilishini);

Davlat byudjeti va davlat maqsadli jamg‘armalari byudjetlari ijrosining borishi to‘g‘risidagi axborot ommaviy axborot vositalarida chop etilishini, shuningdek O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirligining rasmiy veb-saytida joylashtirilishi va yangilab borilishini anglatadi.

Qarang: Mazkur Kodeksning 6 va 7-moddalari